

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและติดตามผลการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และปัญหาอุปสรรค ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้การดำเนินงานตามแผนชุมชน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ สมาชิกในครัวเรือนหรือประชาชนในเขตตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 148 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาวิเคราะห์ และใช้สถิติ $t - test$ และ $F - test$ ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กับการทดสอบรายคู่ Scheffe มาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมเป็นภาคประชาชนและเกินครึ่งเป็นเพศชาย โดย 1 ใน 4 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาที่พบมากกว่าครึ่งอยู่ในระดับประถมศึกษา และมากกว่าครึ่งที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนเกือบครึ่งมีรายได้ระหว่าง 3,001 – 6,000 บาท โดยประมาณ 1 ใน 3 มีระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่เกิน 30 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมโดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีมากที่สุด

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชนแตกต่างกันออกไปตามเหตุผลส่วนบุคคล และปัจจัยภายนอก เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องการจัดทำแผนชุมชน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนชุมชน และการเห็นความสำคัญของปัญหาภายในชุมชน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ เพศ อาชีพ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของแผนชุมชน และความคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่เข้ามาพักอาศัยในเขตตำบลบางตาเถร และความศรัทธาที่มีต่อผู้นำท้องถิ่น ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดทำแผนชุมชน คือ การขาดความร่วมมือของประชาชน การขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแผน การขาดการประสาน ขาดความสามัคคี และเคยชินกับการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ประกอบกับงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด การขาดการประชาสัมพันธ์ ความไม่โปร่งใส/ผลประโยชน์/อิทธิพลการเล่นพรรคเล่นพวก การขาดความจริงจังในการทำงานและขาดความรับผิดชอบ ความยากจน และปัญหาการศึกษาน้อย ส่วนแนวทางการแก้ไข คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ควรมีความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ควรมีความสามัคคี เสียสละ อดทน และลดทิวี่ ควรมีการจัดอบรมผู้นำ และควรมีการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

5. จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ภาครัฐควรมีการประสานกับภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจและบูรณาการ การจัดทำแผนชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2) ควรประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้/ความเข้าใจแก่ ประชาชน 3) ควรพัฒนาวิทยากรชุมชน/ท้องถิ่น เพราะวิทยากรชุมชน/ท้องถิ่นจะมีความเข้าใจสภาพแวดล้อม และสภาพปัญหาในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี 4) ควรส่งเสริมและเปิด โอกาสให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน 5) ควรให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง 6) ควรสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนชุมชน 7) ผู้นำชุมชนควรผลักดันให้กลุ่มสตรีได้เข้าร่วมในเวทีการจัดทำแผนชุมชนเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และ 8) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในระดับ ตำบล และอำเภออื่นเพื่อเปรียบเทียบให้ได้รูปแบบแผนชุมชนที่เหมาะสมและสามารถนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ต่อไป

The survey was conducted for three main objectives: 1) to study and follow up the work performance of the government from the eighth national development plan to the present; 2) to determine the level of people's participation in community plan formulation, the factors contributing to it and the problems and obstacles; and 3) to make some recommendations to improve the people's participatory process in community plan formulation.

The questionnaire was utilized to gather the data from 148 household members or people in Tambon Bangtathain, Song Phinong District, Suphanburi Province. Percentage, Mean and Standard Deviation were used to analyze the data, and t-test, F-test or one-way ANOVA and Scheffe paired sample test were used to test the hypotheses.

The findings were summarized as follows :

1. Most of the samples were villagers and more than half were male. One-fourth were 41 – 50 years old Most were married. More than half finished primary school and also more than half were farmers. Almost half of them earned an income of 3,001 – 6,000 baht a month. About one-third had lived in the area for less than 30 years. Moreover, most were members of the farmer group.

2. The people in the study were found to take part in community plan formulation at a moderate level. They had different reasons for participation, depending on the individuals and the external factors, such as membership of a social group, access to information about community plan formulation, and seeing importance of solving the internal community problems.

3. When the hypotheses were tested, the factors found to have a significant impact on people's participation in community plan formulation at the 0.05 level were sex, occupation, membership of a social group, knowledge and understanding of the community plan and expectation of benefits from participation. On the other hand, age, education, monthly household income, number of residential years in Tambon Bangtathain, and faith in the local leader were found to have an influence on their participation in community plan formulation at the 0.05 level.

4. The problems and obstacles of setting the community plan were lack of cooperation from the people, lack of knowledge and understanding about planning, lack of coordination, lack of unity, being accustomed to receiving assistance from the government, budget limit, lack of public relations, untransparency / interest groups/political influence/ cliques, lack of seriousness in carrying out the task, lack of responsibility, poverty, and poor education. It was suggested that more public relations should be made for information to reach all people, that cooperation should be sought from all parties, that there should be unity in the community; that people should sacrifice, be patient and unstubborn, that community leaders must be trained, and that more activities should be arranged.

5. Based on the findings, the following were recommended:

1) The government should coordinate with other development organization in supporting the preparation of the community plan in order to make people have a good knowledge and understanding of community plan formulation to be in line with the national policy.

2) Services public relations should be continuously carried out to make people have a good understanding of how to formulate the community plan.

3) Local/ community lecturers should be developed because they will understand the local environment and problems well.

4) The disadvantaged people should be given opportunities to present the community problems and their opinions.

5) Importance should be given to continuously follow up and evaluate the results of people's participation.

6) Indicators to measure the success of the community plan should be developed.

7) The community leaders should urge the woman group to take part in community plan formulation or to express their opinions about the plan.

8) Further studies should focus on people's participation in setting up a sub-district plan and a district plan and to compare the community plans of different communities in order to use the best plan as a model for other areas.